

Dr. Szekeres Bernadett:
A pénzügyi szolgáltatások uniós szabályozása,
a legális és illegális pénzügyi szolgáltatások
I. rész

1. Bevezetés

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása az egyik legnagyobb kockázata a pénzügyi szektornak. Mivel a pénzintézetek napi szinten milliós nagyságú tranzakciókat bonyolítanak le, ezért automatizált monitoring rendszerek segítségével igyekeznek nyomon követni, kiszűrni a gyanús pénzmozgásokat. Ahhoz, hogy a pénzügyi bűnözés elleni hatékony harcot, valamint a megfelelő pénzmosás megelőzési (AML) technológiákat feltérképezzük első lépésként az EU pénzügyi rendszerét ismertetjük, a pénzügyi szolgáltatások szabályozását mutatjuk be. Az unió egységes piacát szabályozó előírások mellett a pénzügyi szolgáltatások piacára irányuló irányelvek és rendeletek biztosítják a működés jogi kereteit. A pénzügyi szolgáltatások nyújtására vonatkozó részletes szabályok több egységes piaci irányelvben jelennek meg. A cikk központi kérdése, hogy az Európai Unió és ezen belül hazánk pénzügyi rendszere milyen működési mechanizmusok hatására alakult ki és melyek a legálisan végezhető pénzügyi szolgáltatások.

2. A pénzügyi szolgáltatások alapvető elemei az Európai Unióban

A pénzügyi szolgáltatások egységes piacának létrehozására irányuló munka az unióban már az 1970-es években megkezdődött. Müller (2019) szerint a pénzügyi integráció a gazdasági és monetáris unió középpontjában áll, és jelentős gazdasági előnyöket biztosít az egész EU számára. Vigvári (2017) tanulmánya alapján az Európai Unió pénzügyi rendszerének integrációja több évtizedes fejlődés hatására érte el mai formáját, a pénzügyi szolgáltatások egységesítésének kialakítása az 1980-as években került előtérbe. Ez a törekvés a tagállamokban már meglévő, különböző pénzügyi intézmények harmonizálására épült, így a szabályozás középpontjában az egységesítés kidolgozása és bevezetése állt. Az integrált uniós pénzügyi piac felé vezető út mérföldköveit az 1. ábra foglalja össze.

„A TKP2021-NVA-18 számú projekt a Kulturális és Innovációs Minisztérium Nemzetközi Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, a TKP2021 pályázati program finanszírozásában valósult meg.”

A nemzeti jogszabályok és politikák harmonizációja (1973–1983)	az első nem életbiztosításra vonatkozó biztosítási irányelv
	az első banki irányelv
	az első életbiztosítási irányelv
A belső piac teljessé tétele (1983–1992)	egységes banki engedély
	kölcsönös elismerés
	székhely szerinti tagállami felügyelet
Az egységes valutaövezet létrehozása (1993–2007)	az egységes európai valuta, az euró létrehozása
	pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó cselekvési terv
	a Lámfalussy folyamat, MiFID I irányelv
A globális pénzügyi válság és a válságot követő reform (2007-től)	a MiFID II irányelv
	a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszere
	az EU digitális pénzügyi stratégiája

1. ábra: Az integrált uniós pénzügyi piac felé vezető út mérföldkövei
 Forrás: saját szerkesztés a <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/83/a-penzugyi-szolgáltatásokra-vonatkozó-politika> alapján

A pénzügyi szolgáltatások alapvető elemei az unió belső piacának teljessé tételére irányuló erőfeszítéseknek a szolgáltatások és a tőke szabad mozgásának területén. A pénzügyi szolgáltatások egységes piaca az EU valamennyi tagállamában támogatja a munkahelyteremtést, a növekedést és a beruházásokat. Abban az esetben ha a piacok integráltak, akkor a megtakarítók és a befektetők magasabb hozamokat érhetnek el, a fogyasztók és a vállalkozások pedig a pénzügyi instrumentumok széleskörű választékának köszönhetően jobb finanszírozási feltételekhez juthatnak. Tanulmányunkban a pénzügyi szolgáltatások cselekvési terv intézkedéseitől vizsgáljuk a piaci szabályozás változását.

1998. júniusában az Európai Tanács felkérte az Európai Bizottságot, hogy készítsen cselekvési keretet a pénzügyi szolgáltatások egységes piacának fejlesztésére. 1999 májusában a Bizottság közzétette a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó cselekvési tervet, amelyet a lisszaboni Európai Tanács 2000 márciusában jóváhagyott. Elekes (2019) alapján az unió pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó cselekvési terve (FSAP) teremtette meg a pénzügyi szolgáltatások egységes piacát az EU-ban. A FSAP megalkotása mögött annak felismerése állt, hogy a pénzügyi szolgáltatások egyre inkább nemzetközi piaccá válnak, és minden európai szabálynak összeegyeztethetőnek kell lennie a világszínvonalon alkalmazottakkal. A pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó cselekvési terv számos prioritást határozott meg és három fő stratégiai kategóriába sorolta azokat (2. ábra).

A nagykereskedelmi pénzügyi piacok integrálása

- az integrált értékpapír- és származékos piacok közös jogi keretének létrehozása
- a tőkebevonás előtt álló fennálló akadályok felszámolása az egész EU-ban
- a tőzsdén jegyzett társaságok egységes pénzügyi kimutatásai felé való elmozdulás
- a kiegészítő nyugdíjpénztárak koherens jogi keretének megteremtése
- a határokon átnyúló értékpapír-kereskedelem alátámasztásához szükséges jogbiztonság biztosítása
- biztonságos és átlátható környezet megteremtése a határokon átnyúló szerkezetátalakításhoz

A kiskereskedelmi piacok és szolgáltatások megnyitása

- információ és átláthatóság
- jogorvoslati eljárások
- fogyasztóvédelmi szabályok alkalmazása
- e-kereskedelem alapú pénzügyi üzletág
- biztosítási közvetítők
- határokon átnyúló lakossági fizetések

A felügyeleti szabályok harmonizálása és megerősítése

- a banki, biztosítási és értékpapír-prudenciális jogszabályok legmagasabb szintre emelése
- a pénzügyi konglomerátumok prudenciális felügyeletével kapcsolatos munka
- kezdeményezések a hatóságok közötti ágazatközi megbeszélések és együttműködés javítására

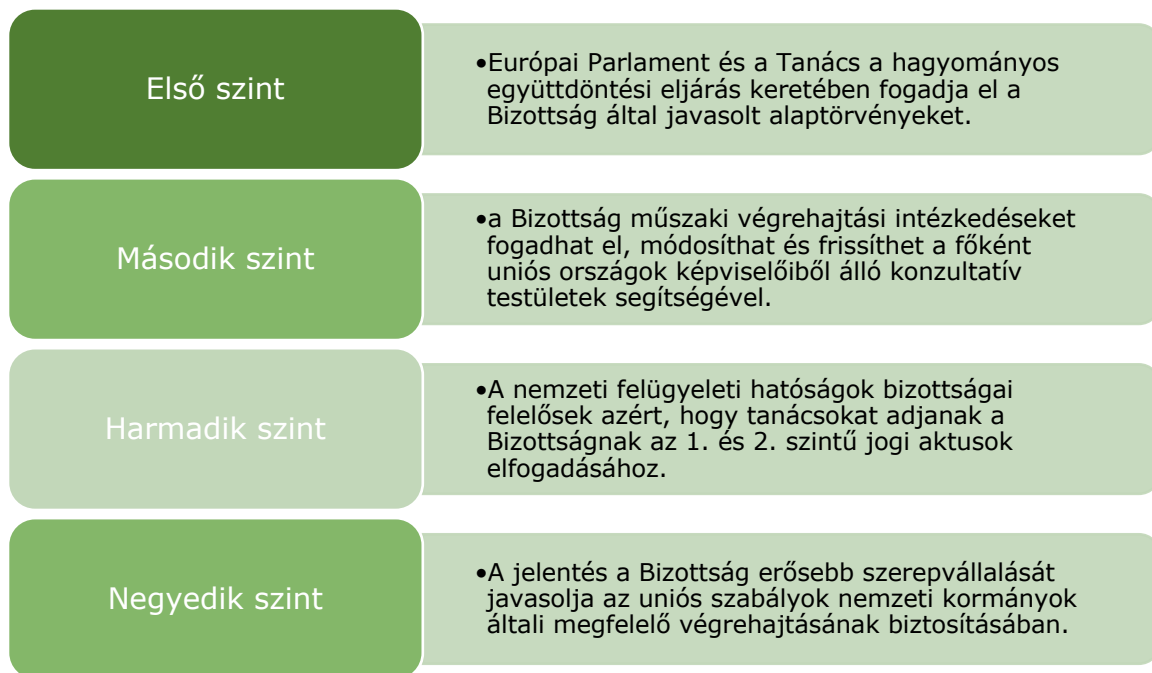
2. ábra: A FSAP három stratégiai célja

Forrás: saját szerkesztés a <https://www.euractiv.com/section/uk-europe/linksdossier/financial-services-action-plan/> alapján

Kasyanov, (2019) tanulmánya alapján a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó cselekvési terv az unió pénzügyi szektor szabályozásának lényegében új szakaszának kezdetét jelképezte. Az Európai Bizottság kezdeményezésére 2002-ben végzett kutatómunka több ponton is indokolta az FSAP gazdasági jelentőségét:

- az EU-tagállamok integrációja a GDP 1,1%-os növekedését várta;
- az egységes infrastruktúra kialakítása az elszámolás területén a pénzügyi tevékenységek költségeinek 42-45%-ra csökkenését várta;
- a határon átnyúló fizetések csökkenése várhatóan akár 41%-os megtakarítást is jelenthet az erre a célra szánt forrásból;
- a határon átnyúló egyesülések és felvásárlások feltételeinek megteremtése elősegítse az előállítási költségek 1,2-1,3%-ra csökkenését;
- a bankok jövedelmezőségének növekedése a GDP 1,5-1,6%-os növekedését eredményezheti.

A pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó cselekvési terv fontos szempontja volt, hogy a jogalkotás a terület valamennyi érintett szervezetével folytatott széles körű konzultáción és egyetértésen alapuljon, ennek a konszenzuson alapuló jogalkotási struktúrának a megvalósulását a Lámfalussy-eljárás biztosította. Ez alapján vezették be 2001-ben a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó speciális szabályozási folyamatot, amely új megközelítés elfogadását javasolta a pénzügyi szolgáltatások szabályozási folyamatának javítására, annak gyorsabbá és hatékonyabbá tételében (3. ábra).

3. ábra: A Lámfalussy-szabályozási megközelítés négy intézményi szintje
 Forrás: saját szerkesztés a https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/regulatory-process-financial-services_en alapján

Mivel ez első szinten ismertetett eljárás általában bonyolult és időigényes, a Lámfalussy-jelentés csak a keretelvek meghatározására javasolja ennek használatát. A második szint lehetővé teszi a Tanács és a Parlament számára, hogy a legfontosabb politikai döntésekre összpontosítson, míg a végrehajtás technikai részleteit a Bizottság utólag dolgozhatja ki. A harmadik szint a nemzeti felügyeleti hatóság feladatkörébe sorolja, a szabályok végrehajtásához szükséges iránymutatások kiadását. Összességében a Lámfalussy-jelentés által javasolt négy szintű szabályozási megközelítést először az értékpapír-szektorban alkalmazták, majd kiterjesztették a banki, biztosítási, foglalkoztatói nyugdíj- és vagyonkezelésre. Mindez rugalmasabb döntéshozatali folyamatot tett lehetővé, és a jogalkotás minőségének javulását eredményezte. A Lámfalussy által vezetett tanácsadó testület munkája 2011-től az Európai Pénzügyi Felügyeleti Rendszer feladatkörébe tartozik.

A pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó cselekvési terv, valamint a Lámfalussy négyszintű jogalkotási folyamat egyik legfontosabb eredménye a pénzügyi eszközök piacaira vonatkozó MiFID irányelv (Markets in Financial Instruments Directive) megalkotása volt. Az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 21-én fogadta el a pénzügyi eszközök piacairól szóló 2004/39/EK irányelvet (MiFID), amely a befektetési szolgáltatásokról szóló 93/22/EGK irányelv helyébe lépett, új és szélesebb körű követelményeket vezet be, amelyekhez a vállalkozásoknak alkalmazkodniuk kell. Az előírás célja, hogy megerősítse az Európai Unió befektetési szolgáltatásokra és szabályozott piacokra vonatkozó szabályrendszerét, két fő cél elérése érdekében:

- a befektetők védelme és a piac integritásának védelme az engedélyezett közvetítők tevékenységét szabályozó harmonizált követelmények megállapításával;
- a tisztességes, átlátható, hatékony és integrált pénzügyi piacok előmozdítása.

Számos tagországban az irányelv életbe lépése egybeesett a pénzügyi válsággal, így viszonylag gyorsan egyértelművé váltak a szabályozási keretrendszer legnagyobb hiányosságai, ami alapos felülvizsgálathoz, majd ezt követően a 2018. januárjában életbe lépő MiFID II irányelv megalkotásához vezetett. Vass & Kovács (2019) szerint 2008-ban jelentős veszteség érte a befektetőket, amely nagymértékben rontotta a pénzügyi világba vetett bizalmat, és csökkentette a piaci befektetések számát. Mindezek mérlegelése után

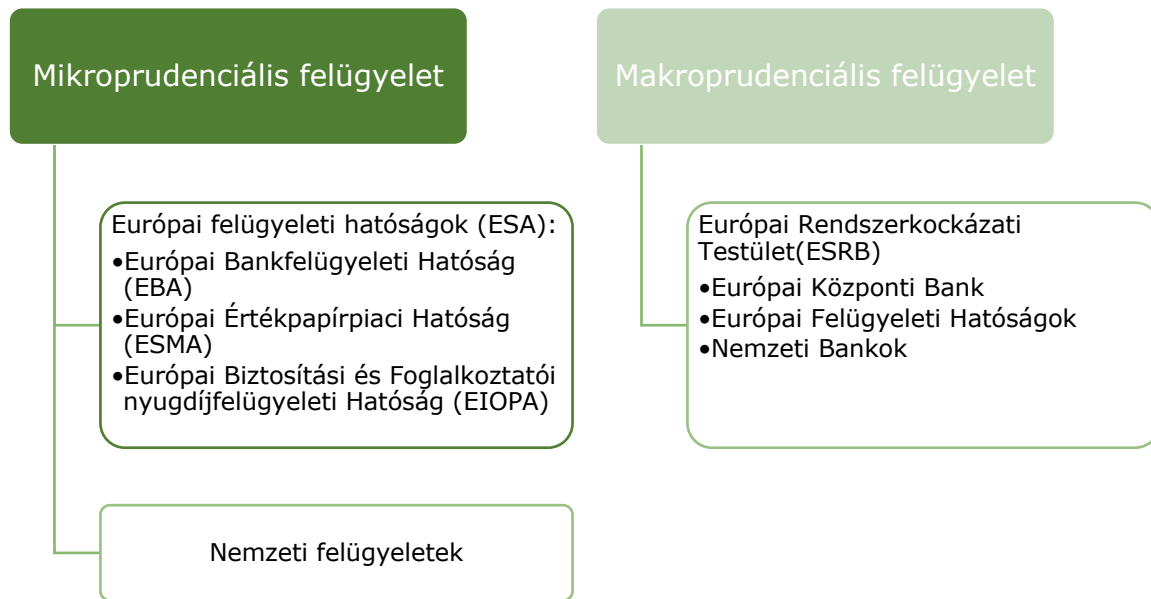
a módosított irányelv a befektetők védelmére összpontosított és célja az ügyletek átláthatóbbá tétele, a befektetők bizalmának növelése (4. ábra).

4. ábra: A pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv (MiFID) II súlypontjai
Forrás: saját szerkesztés a <https://www.esma.europa.eu/publications-and-data/interactive-single-rulebook/mifid-ii> alapján

MiFID II irányelv követelményei minden típusú értékpapír kibocsátóira – a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat, származékos ügyleteket és strukturált eszközöket – kiterjednek. Novak et al. (2022) tanulmánya alapján a szabályozás javította az értékpapír-kereskedelem átláthatóságát és jelentési kötelezettségét, csökkentve a kereskedés előtti átláthatóság követelménye alól mentesülő kereskedési helyszínek és az OTC kereskedés használatát. Ezenkívül kiterjesztette a befektetők védelmét minden típusú értékpapír-kereskedelemben, függetlenül attól, hogy a befektető az Európai Unióban belül vagy azon kívül tartózkodott. 2022-ben az irányelvet módosították, hogy magában foglalja a tokenizált értékpapírokat, kriptoeszközöket és más elosztott főkönyvi alapú eszközöket is.

A 2008-2009-es gazdasági és pénzügyi válság az európai pénzpiaci szabályozás gyenge és erős oldalait is feltárta, a pénzügyi szolgáltatások szabályozásának komoly reformjához vezetett. A pénzügyi szolgáltatások válság utáni szabályozási rendszerében jelentősen megnövekedett a nemzetközi fórumok szerepe is főként a szabályok és standardok meghatározása vonatkozásában. Széles körű egyetértés alakult ki arról, hogy a szabályozási kihívásokat nemzetközi szinten kell kezelni. A pénzügyi szolgáltatások piaci szabályozásán túl a pénzügyi integráció haladásához egységes uniós felügyeleti keretre van szükség. A globális pénzügyi válság rávilágított, hogy az addigi felügyeleti rendszer jelentős hangsúlyt fektetett az egyes pénzügyi intézmények felügyeletére, és viszonylag keveset a makroprudenciális szempontokra. Az európai felügyeleti rendelkezések megerősítését követően Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerét 2010-ben vezették be, és 2011. január 1-jén kezdte meg működését (5. ábra).

5. ábra: Az Európai Pénzügyi Felügyeleti Rendszer

Forrás: saját szerkesztés a

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/84/penzugyi-felugyeletek-europai-rendszere-pfer- alapjan>

A pénzügyi válságra reagálva a Pénzügyi Felügyeletek Európai Rendszerének kialakításával megerősödött az uniós felügyeleti keret. Az unió pénzügyi rendszerének felügyelete napjainkban időszerű, releváns és jó minőségű adatokra támaszkodik. A pénzügyi rendszer felügyeletéhez szükséges adatok mennyisége és összetettsége jelentősen megnőtt az elmúlt évtizedben. Ezzel párhuzamosan az ilyen adatok gyűjtésére és elemzésére szolgáló digitális technológiák gyors fejlődése ment végbe. Az uniós felügyeleti jelentéstételi szabályoknak, valamint a hatóságok adatgyűjtési és -felhasználási módjának lépést kell tartania ezekkel a fejleményekkel. A következőkben a rendszer legfontosabb szervezeteinek feladatköreit tekintjük át.

Az Európai Bankhatóságot (EBH) 2011-ben hozták létre, a Pénzügyi Felügyeletek Európai Rendszerének (PFER) részeként, így egyike a három európai felügyeleti hatóságnak. Az intézmény független uniós hatósággént működik azzal a céllal, hogy biztosítsa az EU-ban a prudenciális szabályozást és a hatékony felügyeletet. Céljai között szerepel továbbá a pénzügyi stabilitás fenntartása, illetve a hitelintézeti szektor integritásának, hatékonyságának és a szabályoknak megfelelő működésének biztosítása szerepel. Az Európai Bankhatóságnak elszámolási kötelezettsége van az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság felé. Az Európai Bankhatóság feladatai közé tartozik az Egységes szabálykönyv megalkotása által a magas színvonalú egységes szabályozási és felügyeleti eljárás módok kialakítása. A szervezet feladata továbbá az is, hogy hozzájáruljon a kötelező érvényű európai uniós jogszabályok következetes alkalmazásához, illetve a felügyeleti kollégiumok koherens működéséhez. Az Európai Bankhatóság felel emellett a hatáskörrel bíró hatóságok közötti feladat- és hatáskörátruházás ösztönzéséért és támogatásáért, valamint a piaci fejlemények monitorozásáért és értékeléséért is. Feladata ezeken kívül még a betétesek és befektetők védelmének segítése, illetve a fogyasztói pénzügyi termékek és szolgáltatások tekintetében a transzparencia, az egyszerűség és a méltányosság erősítése az egységes európai uniós piac egész területén.

Az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA), a három európai felügyeleti hatóság másik szervezete, amely szintén 2011. január 1-jén jött létre. Az ESMA egy független uniós hatóság, amelynek feladata, hogy biztosítsa az unió pénzügyi rendszerének stabilitását.

Mindezt az európai értékpapírpiacok integritásának, átláthatóságának, hatékonyságának és szabályos működésének szavatolásával, valamint a fogyasztóvédelem erősítése révén végzi. Az ESMA a felügyeleti konvergencia erősítése és a felügyeleti együttműködés tekintetében is fontos szerepet játszik, mivel önálló és közvetlen felügyeleti jogkörrel bír az EU-ban székhellyel rendelkező hitelminősítő intézetek, illetve kereskedési adattárak vonatkozásában.

Az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatói nyugdíj-hatóság (EIOPA) a biztosítások és foglalkoztatói nyugdíjak felügyeletét ellátó európai hatóság, a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerének harmadik szervezete. Elősegíti a pénzügyi rendszer stabilitásának fenntartását, garantálja a piacok és a pénzügyi termékek átláthatóságát, és hozzájárul a kötvénytulajdonosok, a nyugdíjrendszeri tagok és más kedvezményezettek védelméhez. A hatóság feladata a rendszerszintű és a vállalati szintű pénzügyi felügyelet összekapcsolása.

Az Európai Központi Bank hatáskörébe tartozik, hogy a tagállamok felügyeleti hatóságaival együttműködve, a hitelintézetek működési engedélyét kiadja és visszavonja, valamint az előírásokat be nem tartó bankok számára szankciókat vessen ki. Jogkörébe tartozik továbbá a hitelintézetek befolyásoló részesedéssel kapcsolatos beszerzési és eladási tevékenységének vizsgálata, az Európai Unió prudenciális előírásainak érvényesítése, és tőkepuffer megállapítása a pénzügyi kockázatok kivédése érdekében. Az Európai Központi Bank az Európai Unió Tanácsának és az Európai Parlamentnek tartozik beszámolási kötelezettséggel az előírások betartásáért. A tanács kezdeményezésére az Európai Központi Bank hatásköre kibővült és 2013 októberétől felelős lett a hitelintézetek működéséért, tevékenységük engedélyének visszavonásáért. Feladatai közé bekerült az egyedi szintű bankfelügyelés ellátása, a stressz tesztek elvégzése, illetve a felügyeleti beavatkozások megtétele a szükséges esetekben. Fontos szerepet tölt be a napi szintű felügyelet egységes megközelítésének kialakításában, a koordinált felügyeleti intézkedések és korrekciók megvalósításában, és az európai uniós rendeletek, felügyeleti irányelvek konzekvens alkalmazásában. Az Európai Központi Bank közvetlenül azokat a hitelintézeteket felügyeli, melyek értékei meghaladják az alábbi számokat: konszolidált mérlegfőösszeg meghaladja a 30 milliárd eurót, vagy az adott ország GDP-jének 20%-át. Jelenleg 120 olyan hitelintézet található, melyek megfelelnek e két kritérium valamelyikének, és ezek a bankok teszik ki az euróövezet teljes banki eszközértékének közel 85%-át.

A gazdaság digitális átalakulása megváltoztatta az innovációt és az üzleti modelleket beleértve a pénzügyi szolgáltatásokat is. Az új digitális pénzügyi szolgáltatások – fintech – megjelenése jelentős hatást gyakorolt a pénzügyi szektorra is, ezért az uniós szabályozásnak is reagálnia kellett a változásokra. Az EU digitális pénzügyi stratégiája alapján négy prioritás fogja irányítani a digitális átalakulást elősegítő uniós fellépéseket 2024-ig (6. ábra).

6. ábra: Az EU digitális pénzügyi stratégiájának négy prioritása
Forrás: saját szerkesztés a <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0591> alapján

A digitális pénzügyi stratégia általános irányvonalakat fogalmazott meg arra vonatkozóan, hogy az unió hogyan tudja támogatni a pénzügyek digitális átalakulását, miközben szabályozza annak kockázatait. Az Európai Bizottság 2020 szeptemberében fogadta el a digitális pénzügyi csomagot, amelynek célja, hogy

- javítsa Európa versenyképességét és fokozza a pénzügyi ágazatban az innovációt,
- több választási lehetőséget biztosítson a fogyasztók és a vállalkozások számára a pénzügyi szolgáltatások és a modern fizetési megoldások terén,
- biztosítsa a fogyasztók védelmét és a pénzügyi stabilitást.

Ezt követően 2021-ben a Tanács elfogadta a digitális pénzügyi csomag részét képező két javaslatra vonatkozó álláspontját.

- A MiCA-rendelet lényege, hogy olyan szabályozási keretet hozzon létre a kriptoeszközök piaca számára, amely támogatja az innovációt és kiaknázza a kriptoeszközökben rejlő lehetőségeket, mindemellett biztosítja a pénzügyi stabilitás és a befektetők védelmét.
- A DORA-rendelet középpontjában a digitális működési rezilienciára vonatkozó, olyan szabályozási keret létrehozása áll, amelynek értelmében valamennyi vállalkozás gondoskodik arról, hogy a kiberfenyegetések megelőzése és enyhítése érdekében ki tudja védeni az IKT-vonatkozású zavarokat és fenyegetéseket.

A kibertámadások egyre növekvő kockázata miatt az unió célja megerősíteni a pénzügyi szervezetek, például a bankok, a biztosítók és a befektetési vállalkozások informatikai rendszereinek biztonságát, ezért 2022-ben a Tanács elfogadta a digitális működési rezilienciáról szóló DORA rendeletet, amely biztosítani fogja, hogy az európai pénzügyi rendszer súlyos működési zavarok esetén is rugalmasan ellenálló tudjon maradni. A rendelet alapján minden vállalkozásnak gondoskodnia kell arról, hogy az információs és kommunikációs technológiához kapcsolódó zavarok és fenyegetések valamennyi típusának ellen tudjon állni, ezekre reagálni tudjon, és az okozott károkat helyre tudja állítani. A fő cél a kiberfenyegetések megelőzése és enyhítése.

Ezt követően 2023-ban a Tanács elfogadta a kriptoeszközök piacairól (MiCA) szóló rendeletet, ezzel első alkalommal terjesztette ki az uniós szintű szabályozást a kriptoeszközökre és a kriptoeszköz-szolgáltatókra. Az új szabályozás azokra a kriptoeszközökre, kapcsolódó szolgáltatásokra és tevékenységekre határoz meg egyedi szabályokat, amelyek még nem tartoznak a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó uniós jogalkotási előírások alá. A rendelet támogatja az innovációt és a tisztességes versenyt, biztosítja a kriptoeszközök piacainak integritását.

3. Pénzügyi intézményrendszer hazánkban

A hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások szabályozási háttere jelentős múlttal rendelkezik. A gazdasági és pénzügyi válság rávilágított a pénzügyi intézmények szabályozottságának hiányosságaira, ezért annak újra gondolása után 2014. január 1-től a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) hatályos, amely a többször módosított 1996. évi CXII. törvényt (a továbbiakban: régi Hpt.) helyezte hatályon kívül. A Hpt. az Európai Parlament és Tanács a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről szóló 2013/36/EU (CRD IV - Capital Requirements Directive) irányelve és a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről szóló 575/2013/EU (CRR - Capital Requirements Regulation) rendelete alapján került megalkotásra, amelyek alapja a Bazel III ajánlás. A CRR rendelet közvetlenül hatályos, míg a CRD IV irányelv a tagállami jogi implementáció útján lépett jogerőre. Hpt. törvény tárgyi hatálya alá tartozik a hazánk területén végzett pénzügyi szolgáltatási, kiegészítő pénzügyi szolgáltatási és bankképviselési tevékenység,

valamint a Magyarország területén székhellyel rendelkező hitelintézet külföldön végzett pénzügyi szolgáltatási, illetőleg kiegészítő pénzügyi szolgáltatási és bankképviselési tevékenység, függetlenül attól, hogy azt milyen formában működő gazdasági társaság végzi.

3.1. A pénzügyi intézmények által végezhető tevékenységek

Hazánkban pénzügyi intézmény a hitelintézet és a pénzügyi vállalkozás. Hitelintézet az a pénzügyi intézmény, amely a pénzügyi szolgáltatások közül legalább betétet gyűjt, vagy más visszafizetendő pénzeszközt fogad el a nyilvánosságtól, valamint hitelt és pénzkölcsönt nyújt. Kizárólag hitelintézet jogosult betét gyűjtésére, valamint saját tőkéjét meghaladó mértékben – bank vagy állam által a visszafizetésre vállalt kezesség vagy bankgarancia nélkül – más visszafizetendő pénzeszköz nyilvánosságtól való elfogadására, pénzváltási tevékenység végzésére. Ahhoz, hogy megértsük egy hitelintézet működésével kapcsolatos elszámolásokat gyakorlatát, először érdemes megismernünk az általuk nyújtható szolgáltatások körét, valamint a tevékenységükből fakadó specialitásokat is.

A pénzügyi szolgáltatások, jellegükből és kockázatukból adódóan megkövetelik, hogy azokat csak olyan intézmények végezhessék, amelyek tevékenységére részletes prudenciális és felügyeleti előírások vonatkoznak. A pénzügyi és a kiegészítő pénzügyi szolgáltatások kizárólag a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatkörében eljáró MNB-nek (Felügyelet) kiadott engedélyével végezhetők (5. ábra).

7. ábra: A pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatások

Forrás: saját szerkesztés a 2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról alapján

Pénzügyi szolgáltatásokat, az ügynöki tevékenység kivételével, kizárólag pénzügyi intézmények végezhetnek. Pénzügyi szolgáltatás a következő tevékenységek üzletszerű végzését jelenti forintban, devizában vagy valutában.

1. Betét gyűjtése és más visszafizetendő pénzeszköz nyilvánosságtól történő elfogadása: pénzeszközök egyedileg előre meg nem határozott személyektől történő gyűjtése oly módon, hogy azzal a betétgyűjtő tulajdonosként rendelkezhet, de köteles azt – kamattal, más előny biztosításával vagy anélkül – visszafizetni. A betétügylet feltételeit magában foglaló üzletszabályzatnak tartalmaznia kell különösen

- hitelintézet teljes nevét, a tevékenységi engedély számát és dátumát,
 - a kamatszámítás vagy az átlagkamat-számítás módját, a kamat megváltoztatásának lehetőségét,
 - azt a legkisebb összeget, amelyet a hitelintézet betétként elfogad,
 - azt a legrövidebb időtartamot, amíg a betétet nem, illetve csak a kamat vagy annak egy része elvesztése árán lehet kivenni,
 - a fizetendő kamatból történő – a hitelintézet által eszközölt – esetleges levonásokat,
 - a betétszámla megszüntetésének módját, esetleges költségét,
 - a betét biztosítottságára vonatkozó információt,
 - névre szóló betét esetében a hitelintézet által nyilvántartott személyi azonosító adatok körét.
2. Hitel és pénzkölcsön nyújtása: a hitelező és az adós között létesített hitel-, illetőleg kölcsönszerződés alapján a pénzüsszeg rendelkezésre bocsátása, amelyet az adós a szerződésben megállapított időpontban – kamat ellenében vagy anélkül – köteles visszafizetni. A hitel- és a kölcsönszerződés általános szerződési feltételeit magában foglaló üzletszabályzatnak tartalmaznia kell legalább
- a pénzügyi intézmény teljes nevét, a tevékenységi engedély számát és dátumát,
 - azt, hogy változtatható-e, és ha igen, milyen módon a kamat,
 - a kamatszámítás módját,
 - az egyéb díjakat és költségeket,
 - a szerződést biztosító mellékkötelezettségeket,
 - a központi hitelinformációs rendszerről szóló törvényben meghatározott központi hitelinformációs rendszerrel (a továbbiakban: KHR) kapcsolatos adatkezelési szabályokat, a jogorvoslati lehetőségekre való figyelemfelhívással együtt,
 - deviza alapú jelzáloghitel-szerződés esetén a kiválasztott és alkalmazott számítási módot, továbbá azt az adatot, hogy a forintban meghatározott összeg kiszámítására mely időpontban kerül sor.
3. Pénzügyi lízing: az a tevékenység, amelynek során a lízingbeadó ingatlan vagy ingó dolog tulajdonjogát, illetve vagyoni értékű jogot a lízingbevevő határozott idejű használatába adja oly módon, hogy a használatba adással a lízingbevevő
- viseli a kárveszély átszállásából származó kockázatot,
 - a hasznok szedésére jogosulttá válik,
 - viseli a közvetlen terheket (ideértve a fenntartási és amortizációs költségeket is),
 - jogosultságot szerez arra, hogy a szerződésben kikötött időtartam lejártával a lízingdíj teljes tőketörlesztő és kamattörlesztő részének, valamint a szerződésben kikötött maradványérték megfizetésével a dolgon ő vagy az általa megjelölt személy tulajdonjogot szerezzen.
4. Pénzforgalmi szolgáltatás nyújtása:
- fizetési számlára történő készpénzbefizetést lehetővé tevő szolgáltatás, valamint a fizetési számla vezetéséhez szükséges összes tevékenység,
 - a fizetési számláról történő készpénzkifizetést lehetővé tevő szolgáltatás, valamint a fizetési számla vezetéséhez szükséges összes tevékenység,
 - a fizetési műveletek fizetési számlák közötti teljesítése,
 - készpénz-helyettesítő fizetési eszköz – ide nem értve a csekket és az elektronikus pénzt – kibocsátása, valamint fizetési műveletek elfogadása,
 - a készpénzátutalás,
 - a fizetés-kezdeményezési szolgáltatás,
 - a számlainformációs szolgáltatás.
5. Elektronikus pénz kibocsátása: az elektronikus pénz kibocsátójával szembeni követelés által megtestesített, elektronikusan tárolt összeg, melyet pénzeszköz átvétele ellenében bocsátanak ki. Elektronikus pénz: az elektronikus pénz kibocsátójával szembeni követelés által megtestesített, elektronikusan tárolt összeg,

amelyet pénzeszköz átvétele ellenében bocsátanak ki a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló törvényben meghatározott fizetési műveletek teljesítése céljából.

6. Papír alapú készpénz-helyettesítő fizetési eszköz (például papír alapú utazási csekk, váltó) kibocsátása, illetve az ezzel kapcsolatos szolgáltatás nyújtása, amely nem minősül pénzforgalmi szolgáltatásnak.
7. A hitelintézet által adott bankgarancia, bankkezesesség és az egyéb biztosíték, ideértve a hitelintézet bármilyen más, jövőbeni vagy függő kötelezettségét, vállalt garanciáját, kezességét, illetve az ezekre nyújtott egyéb bankári biztosítékot is.
8. Kereskedelmi (adás-vételi) tevékenység: valutával, devizával – ide nem értve a pénzváltási tevékenységet –, váltóval, illetve csekkel saját számlára vagy bizományosként történő kereskedelmi tevékenység.
9. Pénzügyi szolgáltatás közvetítése:
 - Kiemelt közvetítői tevékenység: pénzügyi intézménnyel kötött megbízási szerződés alapján, a pénzügyi intézmény nevében, javára és kockázatára, pénzügyi szolgáltatás, kiegészítő pénzügyi szolgáltatás nyújtásának, szolgáltatásra irányuló szerződés megkötésének elősegítésére irányuló tevékenység, ideértve a pénzügyi intézmény nevében, javára és kockázatára történő kötelezettségvállalást vagy a szerződés megkötését is;
 - Ügynöki tevékenység: pénzügyi intézménnyel kötött megbízási szerződés alapján pénzügyi szolgáltatás, kiegészítő pénzügyi szolgáltatás nyújtásának, ilyen szolgáltatásra irányuló szerződés megkötésének elősegítésére irányuló tevékenység, amelynek során a pénzügyi intézmény kockázatára önállóan kötelezettséget nem vállalnak, szerződést nem kötnek.
10. Letéti szolgáltatás: pénzügyi összegek az ügyfél megbízásából, elkülönített letéti számlán kamatra vagy kamat nélkül történő elhelyezése és kezelése, külön jogszabályban rögzített feltételek szerint. Széfszolgáltatás: az ügyféllel kötött megállapodás alapján, az ügyfél számára – állandóan őrzött – helyiségben széf rendelkezésre bocsátása, melybe értékeit az ügyfél maga helyezi el és veszi ki.
11. Hitelreferencia szolgáltatás: banktitkot nem sértő bankinformáció díjazás ellenében történő nyújtása.
12. Követelésvásárlási tevékenység: követelésnek – a kötelezett kockázatának átvállalásával vagy anélkül történő – megszerzése, megelőlegezése (ideértve a faktoringot és a forfetírozást is), valamint leszámítolása, függetlenül attól, hogy a követelés esedékességének nyilvántartását és a kintlévőségek beszedését ki végzi.

Kiegészítő pénzügyi szolgáltatás a következő tevékenységek üzletszerű végzését takarja forintban, valutában, illetve devizában. Ezeket a tevékenységeket nem pénzügyi intézmények is végezhetik.

1. Pénzváltási tevékenység: külföldi fizetőeszközök adásvétele a törvényes fizetési eszköz ellenében, valamint külföldi fizetési eszközök adásvétele külföldi fizetési eszközök ellenében. Jelenleg a 297/2001. (XII. 27.) Korm. rendelet szabályozza a pénzváltási tevékenységet.
2. Fizetési rendszer működtetése: pénzáttalalási rendszer, amely a fizetési műveletek feldolgozására, elszámolására vagy teljesítésére megállapodásban vagy szabványban rögzített eljárásokat, valamint egységes szabályokat alkalmaz.
3. Pénzfeldolgozási tevékenység: bankjegyek és pénzermék tételes megszámlálása, valódiság és forgalomképesség szempontjából történő ellenőrzése, továbbá az újra forgalomba hozható bankjegyekötegek és pénzermetételek kialakítása.
4. Pénzügyi ügynöki tevékenység a bankközi piacon: bankközi piaci résztvevők közötti forint-, illetve devizahitel- és betétügylet, deviza-adásvétel közvetítése annak érdekében, hogy a hitelintézetek, továbbá más bankközi piaci résztvevők az erre irányuló jogügyleteket egymással közvetlenül megkössék.
5. Forgatható utalvány kibocsátására irányuló tevékenység: pénzeszköz ellenében a forgatható utalványnak az utalványkibocsátó által közvetlenül vagy utalványforgalmazó útján az utalványbirtokos rendelkezésére bocsátása. Forgatható utalvány: minden olyan, az utalványkibocsátóval szembeni pénzkövetelést megtestesítő bankjegynek, készpénz-helyettesítő fizetési eszköznek és

értékpapírnak nem minősülő, átruházható és többször felhasználható, papír alapú fizetési eszköz, amely áruk vagy szolgáltatások ellenértékének a kiegyenlítésére szolgál. A forgatható utalványkibocsátás kizárólag a MNB-nak tett bejelentés mellett végezhető, az erre vonatkozó rendelkezések betartását a MNB ellenőrzi.

6. Hitel-tanácsadási tevékenység: végzésére csak jelzáloghitel vagy fogyasztónak nyújtott ingatlanra vonatkozó pénzügyi lízing nyújtására engedéllyel rendelkező pénzügyi intézmény, valamint jelzáloghitel közvetítői tevékenységet végző közvetítő kaphat engedélyt.

A pénzügyi intézmények a pénzügyi és kiegészítő pénzügyi tevékenységeken felül üzletszerűen kizárólag:

1. a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvényben foglalt feltételekkel hitelintézet esetén biztosításközvetítői tevékenységet, pénzügyi vállalkozás esetén biztosításközvetítői vagy kiegészítő biztosításközvetítői tevékenységet,
2. a Tpt.-ben meghatározott feltételekkel értékpapír-kölcsönzést, részvényesi meghatalmazotti (nominee) tevékenységet,
3. a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény (továbbiakban Bszt.) meghatározott feltételekkel végzett:
 - befektetési szolgáltatási tevékenységet, annak minősül a rendszeres gazdasági tevékenység keretében, pénzügyi eszközre vonatkozóan végzett megbízás felvétele és továbbítása, megbízás végrehajtása az ügyfél javára, számlaszámlás kereskedés, portfóliókezelés, befektetési tanácsadás, pénzügyi eszköz elhelyezése az eszköz vételére vonatkozó kötelezettségvállalással (jegyzési garanciavállalás), pénzügyi eszköz elhelyezése az eszköz vételére vonatkozó kötelezettségvállalás nélkül, és multilaterális kereskedési rendszer működtetése, szervezett kereskedési rendszer működtetése.
 - befektetési szolgáltatási tevékenységet kiegészítő szolgáltatást, amely a pénzügyi eszköz letéti őrzése és nyilvántartása, valamint az ehhez kapcsolódó ügyfélszámla vezetése, letétkezelés, valamint az ehhez kapcsolódó értékpapírszámla vezetése, nyomdai úton előállított értékpapír esetében ennek nyilvántartása és az ügyfélszámla vezetése, a befektetési hitel nyújtása, a tőkeszerkezettel, üzleti stratégiával és az ezekkel összefüggő kérdésekkel, valamint az egyesüléssel és a vállalatfelvásárlással kapcsolatos tanácsadás és szolgáltatás, a befektetési szolgáltatási tevékenységhez kapcsolódó valutával és devizával történő kereskedés, a befektetési elemzés és pénzügyi elemzés, jegyzési garanciavállaláshoz kapcsolódó szolgáltatás, származtatott ügyletek alapjául szolgáló eszközhöz kapcsolódó befektetési szolgáltatási tevékenység vagy kiegészítő szolgáltatás.
4. a Bszt. szerinti közvetítői tevékenységet és árutőzsdei szolgáltató által végezhető tevékenységet,
5. aranykereskedelmi ügyletet,
6. részvénykönyvvezetést,
7. bizalmi szolgáltatást,
8. a hallgatói hitelrendszerről szóló kormányrendeletben meghatározott Diákhitel szervezet hitelezési tevékenységének elősegítése érdekében végzett tevékenységet,
9. az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvényben foglalt feltételekkel tagszervezési tevékenységet,
10. a pénzügyi szolgáltatásból származó veszteség mérséklése, illetve elhárítása érdekében fedezet, illetve biztosíték hasznosítására vagy az értékesítésben való közreműködésre irányuló tevékenységet,
11. követelések megbízás alapján történő kezelésére, behajtására irányuló tevékenységet,
12. pénzügyi eszközre vonatkozó adat-, információértékesítést,
13. jogszabályban meghatározott közösségi, valamint állami támogatások közvetítését,

14. az autópályák, autóutak és főutak használatáért fizetendő, megtett úttal arányos díjról szóló 2013. évi LXVII. törvényben meghatározott úthasználati jogosultság megszerzésével összefüggő tevékenységet,
15. pénzletét kezeléshez kapcsolódó szolgáltatást,
16. elektronikuspénz-értékesítői tevékenységet,
17. hitelintézet esetén a vele szoros kapcsolatban álló vállalkozások számára szolgáltatások nyújtását végezhet.

A Hpt. külön részletezi a kockázatvállalás kapcsolatban az ügyleti szabályokra, a tulajdonszerzéshez kapcsolódó, az ingatlanbefektetésekre, a befektetésekre vonatkozó, valamint a belső hitellel kapcsolatos korlátozásokat. A pénzügyi intézmény a kihelyezések és kötelezettségvállalások megalapozottságát, áttekinthetőségét, a kockázatok felmérésének ellenőrzését és csökkentését lehetővé tevő belső szabályzatot dolgoz ki és alkalmaz. Pénzügyi intézmény kockázatvállalással járó ügyletet kizárólag írásban köthet. A szóban kötött pénz- és tőkepiaci ügylet esetében az ügyletkötést a pénzügyi intézmény írásban visszaigazolja.

3.2. A hitelintézeti felügyelet

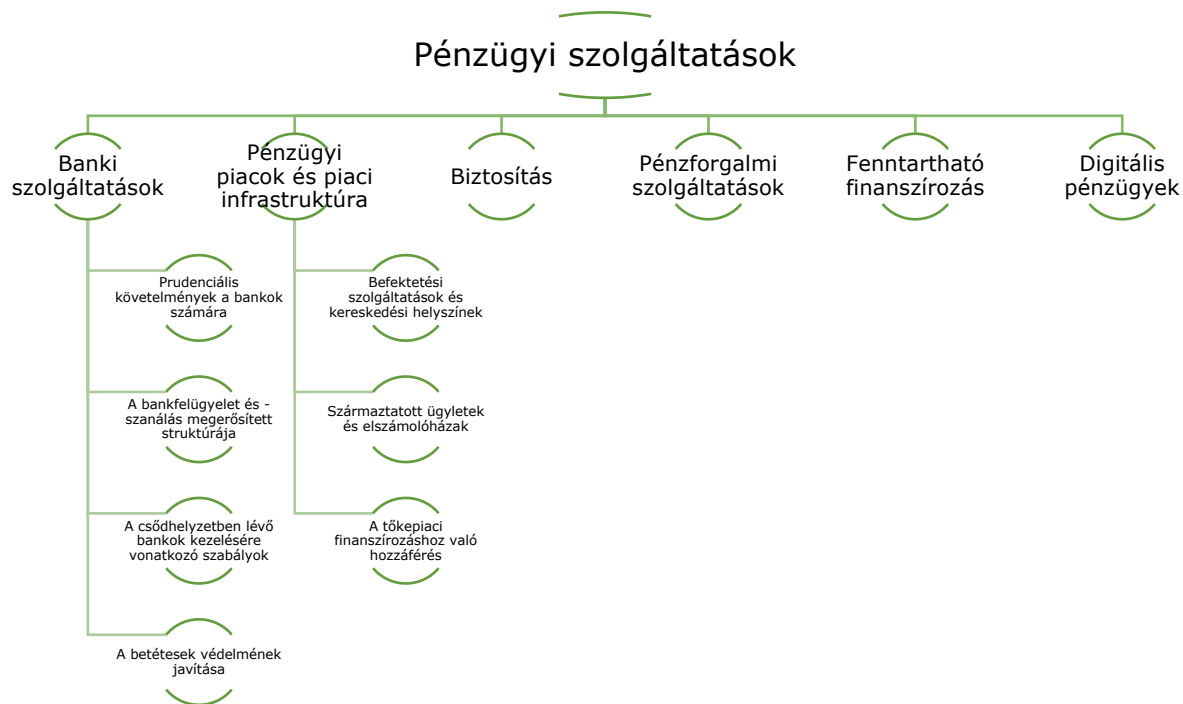
Hazánkban a Magyar Nemzeti Bank elsődleges céljait, alapvető feladatait, intézményi, szervezeti, személyi, pénzügyi függetlenségét, működését a 2013. évi. CXXXIX. törvény szabályozza. A MNB elsődleges célja az árstabilitás elérése és fenntartása, melynek veszélyeztetése nélkül támogatja a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának fenntartását, ellenállóképességének növelését, a gazdasági növekedéshez való fenntartható hozzájárulásának biztosítását és a rendelkezésére álló eszközökkel a Kormány gazdaságpolitikáját. A bankfelügyelet az egyik kulcsfontosságú részét képezi a modern pénzügyi rendszernek azáltal, hogy egyrészt a bankok kockázatvállalásait monitoringolja, másrészt védelmet nyújt a befektetőknek és a gazdaság többi résztvevője számára a rendszerszintű bankcsődök és azok következményei ellen. A bankfelügyelet főbb feladatai közé tartozik a bankszektor rendszerszintű kockázati eseményeinek megelőzése, a bankok transzparenciájának és hatékonyságának növelése, illetve a betétesek pénznek a védelmezése. Hazánkban a pénzügyi rendszer felügyelete a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) hatáskörébe tartozott, mely a Magyar Nemzeti Banktól elkülönítve működött. 2013. október 1-jén a PSZÁF működése megszűnt, tevékenységét a Magyar Nemzeti Bank vette át. A magyarországi bankokat az Európai Bankhatóság 2011-től és az Európai Központi Bank 2014-től is felügyeli. A MNB felügyeleti tevékenysége során ellenőrzi a különböző intézményeknél a prudenciális illetve üzleti megbízhatóságát, továbbá a fogyasztóvédelmi és piacfelügyeleti módszereivel monitoringolja a pénzügyi intézmények működését. A MNB által működtetett felügyelés azt a célt szolgálja, hogy a különböző típusú kockázatok minél előbb felismerjék és eredményesen kezeljék az intézmények ezzel biztosítva a bankrendszer stabilitását és a fogyasztók bizalmasságát a hitelintézetek irányába.

4. Összegzés, következtetések

Már a Római Szerződés rendelkezései szerint a banki és biztosítási szolgáltatások liberalizációja együtt jár a tőkemozgások és a fizetések liberalizációjával. Az 1988-as tőke- és fizetési szabad mozgásról szóló irányelv elfogadása megnyitotta az utat a banki, biztosítási és befektetési szolgáltatások későbbi, teljes liberalizációja előtt az egész Európai Unióban. Ezt a liberalizációt pedig a második banki irányelv – a pénzügyi szolgáltatások nyújtásának szabadsága – a második és harmadik élet- és nem-életbiztosítási irányelv, valamint a befektetési szolgáltatásokról szóló irányelv elfogadásával érték el. Összességében megállapítható, hogy a tagállamok pénzügyi rendszereinek integrálása jelentős lépés volt a pénzügyi szolgáltatások egységes piaca felé, mivel eltörölte a pénzügyi szolgáltatások határokon átnyúló kereskedelmére vonatkozó korlátozásokat. Ennek a szabályozásnak köszönhető, hogy az Európai Gazdasági Térség bármely bankja szabadon nyújthat szolgáltatásokat bármely más EGT-állam ügyfeleinek. Továbbá engedélyezési eljárás nélkül hozhatnak létre fióktelepet vagy nyújthatnak határokon átnyúló pénzügyi

szolgáltatásokat egy másik tagállamban. A pénzügyi szolgáltatások liberalizációja jelentős lépést jelentett a közösségi pénzügyi integráció és a belső piac kiszélesítése felé.

A Bizottság úgy vélte, hogy a pénzügyi termékek cseréjét közösségi szinten, a szabályok összehangolásával kell megteremteni. A legfontosabb pénzügyi szolgáltatásokat a 8. ábra foglalja össze.

8. ábra: A legfontosabb uniós pénzügyi szolgáltatások összefoglalása

Forrás: saját szerkesztés a <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/83/a-penzugyi-szolgáltatásokra-vonatkozó-politika> alapján

Az európai pénzügyi piacok integrációja mélyreható és átfogó szabályozási reformot igényelt. Az egységes pénzügyi piacra vonatkozó cselekvési terv prioritásokat, ütemtervet és konkrét intézkedéseket határozott meg a kitűzött három stratégiai cél – a nagykereskedelmi pénzügyi szolgáltatások egységes piaca, a kiskereskedelmi piacok nyitottá és biztonságossá tétele, valamint a prudenciális felügyeletre vonatkozó szabályok megerősítése – eléréséhez. A pénzügyi szolgáltatások egységes piacának javítása a hiányosságok pótlásával és a fennmaradó akadályok felszámolásával, olyan jogi és szabályozási környezetet biztosít, amely támogatja a pénzügyi piacok uniós integrációját.

A válság jelentős változásokat idézett elő az európai pénzügyi szabályozásban, valamint a pénzügyi felügyeleti struktúrában. A Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerének 2010–2011-es létrehozása megerősítette az EU felügyeleti keretrendszerét és hozzájárult a valódi egységes piac megvalósításához. A pénzügyi intézményeknek nemcsak a válságot követő szabályozási reformokat kellett megvalósítaniuk, de szembe is kell nézniük a digitalizáció nyújtotta lehetőségekkel és kihívásokkal.

A digitális átállás az EU gazdasági fejlődésének és stratégiai autonómiájának kulcsfontosságú eleme. Napjainkban elmondható, hogy a pénzügyi intézmények napi üzleti tevékenységük során nagymértékben támaszkodnak digitális technológiák használatára. Ezért is rendkívül fontos, hogy a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó uniós jogi előírások megfeleljenek a kor követelményeinek és biztosítsák a digitális műveletek információs és kommunikációs technológia kockázattal szembeni rugalmas ellenálló képességét.

IRODALOMJEGYZÉK

1. 2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300237.tv>, Letöltve: 2023.10.28.
2. 2013. évi CXXXIX. törvény a Magyar Nemzeti Bankról, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300139.tv>, Letöltve: 2023.10.28.
3. A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANKNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK Az integrált felügyelet fokozása a tőkepiaci unió és a pénzügyi integráció erősítése érdekében egy változó környezetben <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2017:0542:FIN:HU:PDF>, Letöltve: 2023.10.23.
4. A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0591>, Letöltve: 2023.11.04.
5. A pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv (MiFID) II súlypontjai, <https://www.esma.europa.eu/publications-and-data/interactive-single-rulebook/mifid-ii>, Letöltve: 2023.10.23.
6. A pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó politika, <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/83/a-penzugyi-szolgáltatásokra-vonatkozó-politika>, Letöltve: 2023.11.04.
7. Az Európai Parlament és a Tanács 2004/39/EK irányelve (2004. április 21.) a pénzügyi eszközök piacairól <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32004L0039>, Letöltve: 2023.10.23.
8. Az Európai Parlament és a Tanács 2013/36/EU irányelve (2013. június 26.) a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről, valamint a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0036>, Letöltve: 2023.10.28.
9. AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2014/65/EU IRÁNYELVE, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014L0065>, Letöltve: 2023.10.23.
10. Az Európai Parlament és a Tanács 575/2013/EU rendelete (2013. június 26.) a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013R0575>, Letöltve: 2023.10.28.
11. Elekes, A. (2019). BREXIT: Nemzetközi kereskedelem-Mi várható a pénzügyi szolgáltatások területén?
12. Kasyanov, RA (2019). Az EU-tapasztalat mint modell az Eurázsiai Gazdasági Unió (EAEU) egységes pénzügyi szabályozásának kialakításához. *European Company and Financial Law Review*, 16 (5), 592-621.
13. Müller, J. (2019). Az Európai Unió pénzügyi rendszerének építménye. *GAZDASÁG ÉS PÉNZÜGY*, 6(4), 386-412.
14. Müller, J., & Kerényi, Á. (2021). Kiútkeresés a digitális pénzügyi innovációk labirintusában–A digitális pénzügyi rendszer szabályozási kihívásainak csapdája. *HITELINTÉZETI SZEMLE/FINANCIAL AND ECONOMIC REVIEW*, 20(1), 103-126.
15. Nagy, H. (2020). A pénzügyi magyarországi jogi szabályozásának vázlata. *Magyar Rendészet*, 20(1), 93-105.
16. Novak, A., Pravdyvets, O., Chorny, O., Sumbaieva, L., Akimova, L., & Akimov, O. (2022). Pénzügyi és gazdasági biztonság a pénzügyi piacok területén az európai integráció szakaszában. *International Journal of Professional Business Review*, 7 (5), e0835-e0835.
17. Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszere (PFER), <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/84/penzugyi-felugyeletek-europai-rendszere-pfer->, Letöltve: 2023.10.28.

18. Pénzügyi szolgáltatások cselekvési terv (FSAP) <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/financial-services-action-plan-fsap.html>, Letöltve: 2023.10.23.
19. Pénzügyi szolgáltatások cselekvési terv (FSAP), <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/financial-services-action-plan-fsap.html>, Letöltve: 2023.11.04.
20. Szabályozási folyamat a pénzügyi szolgáltatásokban, https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/regulatory-process-financial-services_en, Letöltve: 2023.10.23.
21. Vass, P., & Kovács, L. (2019). A pénzügyi szektor szabályozásának aktuális kihívásai az európai unióban (2019-2024). *Gazdaság és pénzügy*, 6(4), 413-430.
22. Vigvári András: PÉNZÜGY(RENDSZER)TAN, https://mersz.hu/dokumentum/dj239prt__1/, Letöltve: 2023.10.23.